แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 8

หัวข้อเนื้อหา

หลักการเบื้องต้นของวาล์วควบคุมความดัน
การปรับค่าของความดัน
วิธีการควบคุมการไหลของน้ำมัน
วงจรควบคุมความเร็วของกระบอกสูบ

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อศึกษาบทที่ 8 จบแล้วนักศึกษาสามารถ

1. อธิบายการทำงานและปรับค่าความดันของวาล์วควบคุมความดันได้
2. บอกวิธีการควบคุมการไหลของน้ำมันแต่ละวิธีได้
3. อธิบายหลักการทำงานของวงจรควบคุมความเร็วของกระบอกสูบได้

วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

1. วิธีสอน
   1.1 วิธีสอนแบบบรรยาย
   1.2 วิธีสอนแบบอภิปราย
   1.3 วิธีสอนแบบสาธิต
   1.4 วิธีสอนแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
2. กิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 จัดแบ่งกลุ่มเพื่อทำการต่อวงจรไฮดรอลิกส์ตามแบบปฏิบัติการ 9 และ 10 ที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอน

2.2 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอปัญหาจากการปฏิบัติการต่อวงจรไฮดรอลิกส์จากชุดสาธิต พร้อมอธิบายวิธีการแก้ปัญหา แล้วนำเสนอรายงานและตอบคำถาม

สื่อการเรียนการสอน

1. ชุดสาธิตไฮดรอลิกส์
2. เครื่องฉายภาพสามมิติ
3. แผ่นภาพโปร่งใส
4. แบบปฏิบัติการไฮดรอลิกส์
5. หนังสือและเอกสารประกอบการสอน

การวัดและการประเมินผล

1. ใช้วิธีการสังเกตและบันทึกผล
   1.1 จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
   1.2 จากการมีส่วนร่วมในการอภิปรายและตอบคำถาม
2. ใช้วิธีตรวจผลงาน
   2.1 ตรวจผลงานการปฏิบัติงาน
   2.2 ตรวจรายงาน

บทที่ 8
วาล์วควบคุมความดันและควบคุมการไหล

วาล์วเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ควบคุมการไหลของน้ำมันไฮดรอลิกส์ในท่อภายใต้ความดันให้เป็นไปตามสภาพงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัย โดยการควบคุมอัตราการไหล การควบคุมความดันถ้าจะทำให้วาล์วมีความดันสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับความต้องการของงาน ในการควบคุมน้ำมันไฮดรอลิกส์ให้ได้ผลนั้น เราจะต้องควบคุม 3 ส่วนนี้ให้ได้คือ ทิศทาง ความดันและอัตราการไหล แต่ละส่วนจะมีวาล์วเพื่อทำหน้าที่ควบคุมซึ่งจะแตกต่างกัน เช่น ถ้าควบคุมทิศทางเพื่อให้กระบอกสูบเคลื่อนที่ออกและเข้าหรือมอเตอร์ไฮดรอลิกส์มีการหมุนซ้ายหรือหมุนทางขวา จะใช้วาล์วควบคุมทิศทาง ส่วนการจะควบคุมความเร็วของกระบอกสูบและมอเตอร์ไฮดรอลิกส์นั้นจะต้องควบคุมอัตราการไหลของน้ำมันที่ส่งมาจากปั๊มให้ได้ โดยใช้อุปกรณ์ที่เรียกว่า วาล์วควบคุมการไหล ซึ่งจะมีการปรับขนาดช่องทางของวาล์วที่ให้น้ำมันไหลผ่าน

หลักการเบื้องต้นของวาล์วควบคุมความดัน

ต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงหลักการทำงานของวาล์วควบคุมความดันอย่างง่าย ๆ ถ้าจะให้คำจำกัดความของวาล์วควบคุมความดันแล้ว คงจะกล่าวได้ว่าวาล์วควบคุมความดันคือ วาล์วที่มีชิ้นส่วนที่เคลื่อนที่กระทำอยู่กับความดันของสปริง ซึ่งณรงค์ ตันชีวะวงศ์ (2540, หน้า 85-86) กล่าวว่า เราสามารถทำให้ระบบมีความดันสูงสุดได้โดยการใช้วาล์วควบคุมความดันซึ่งปกติมีตำแหน่งปิดโดยใช้รู P ต่อกับความดันในระบบ ส่วนรูน้ำมันไหลออกจากวาล์วให้ต่อจากรู T ของวาล์วกับถังน้ำมันและให้สปูลของวาล์วทำงานด้วยความดันภายในระบบเอง หมายถึงเมื่อมีความดันสูงกว่าแรงสปริงภายในของวาล์ว จะทำให้วาล์วตัวนี้เปิดให้น้ำมันไหลจากรู P ไปยังรู T ดังแสดงในภาพที่ 8.1

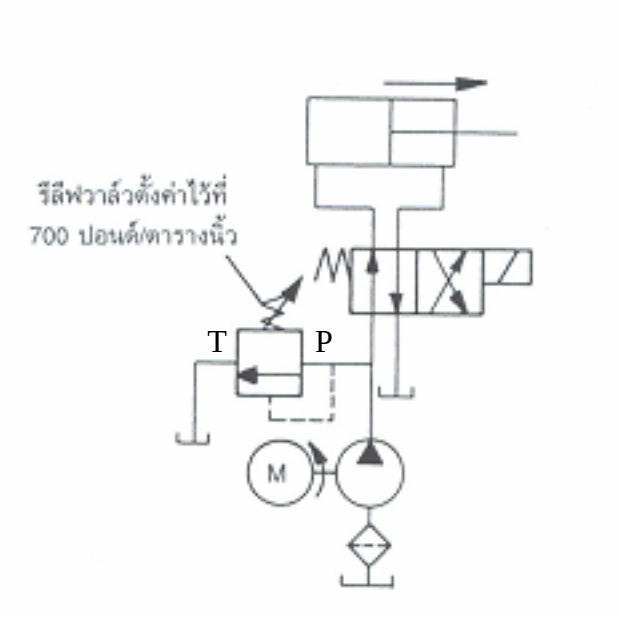

ภาพที่ 8.1 วงจรการใช้รีลีฟวาล์ว
ที่มา (ณรงค์ ตันชีวะวงศ์, 2540, หน้า 85)

จากหลักการดังกล่าวนี้คือหลักการทำงานของรีลีฟวาล์ว ถ้าพิจารณาในภาพที่ 8.1 จะเห็นได้ว่ารีลีฟวาล์วตัวนี้ตั้งค่าความดันไว้ที่ 700 ปอนด์/ตารางนิ้ว เมื่อกระบอกสูบทำงาน (วิ่งออก) สุดช่วงชักแล้ว จะทำให้ค่าความดันภายในระบบเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดมีค่าเท่ากับ 700 ปอนด์/ตารางนิ้ว เท่ากับความดันของสปริงที่รีลีฟวาล์ว เป็นผลให้รีลีฟวาล์วเปิด ทำให้น้ำมันวิ่งผ่านจากรู P ไปยังรู T ได้ เมื่อความดันในระบบยังคงที่อยู่ที่ 700 ปอนด์/ตารางนิ้ว รีลีฟวาล์วก็ยังคงเปิดอยู่ตลอด แต่เมื่อใดก็ตามที่ความดันลดลงต่ำกว่า 700 ปอนด์/ตารางนิ้ว จะทำให้รีลีฟวาล์วปิด

การปรับค่าของความดัน

การปรับค่าของความดันนั้นจะเป็นการควบคุมความดันของน้ำมันไฮดรอลิกส์ในวงจร เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายจากแรงดันของน้ำมันที่สูงเกินกว่าความจำเป็นที่ได้กำหนดเอาไว้ ภายในวาล์วควบคุมความดันจะมีสปริงซึ่งถูกควบคุมภายในวาล์วควบคุมความดัน จะมีสปริงซึ่งถูกควบคุมโดยการหมุนสกรูที่ใช้ปรับความดันของวาล์วจากภายนอก ทำให้วาล์วมีความดันสูงหรือต่ำแล้วแต่ความต้องการได้

1. การใช้วาล์วควบคุมความดันชนิดปกติปิด (use of a normally closed pressure valve)

เป็นวาล์วที่นิยมใช้กันมากในระบบไฮดรอลิกส์นอกเหนือจากการใช้รีลีฟวาล์ว แล้วยังใช้เป็นวาล์วควบคุมความดันชนิดอื่น ๆ ได้อีก เช่น ซีเควนซ์วาล์ว เป็นต้น

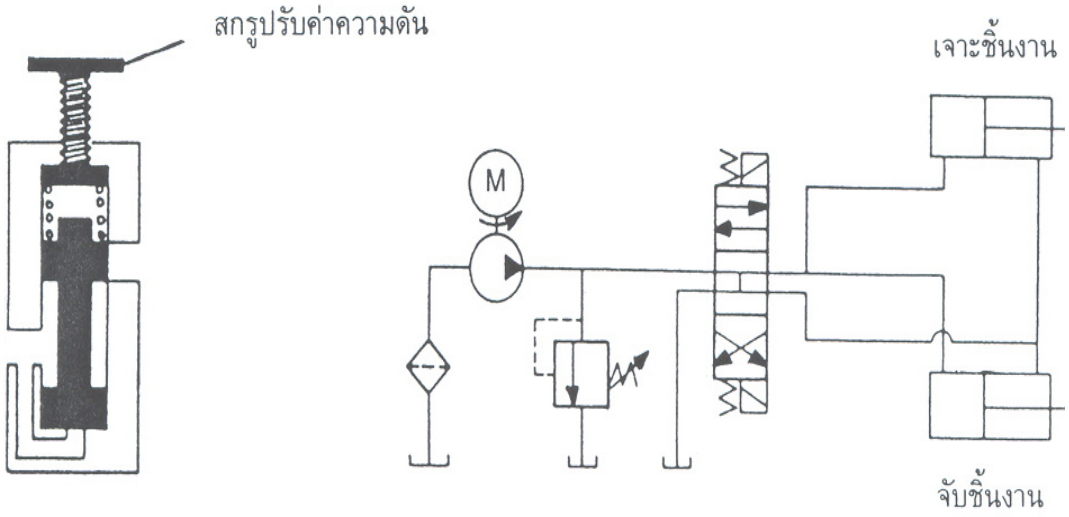

ภาพที่ 8.2 วาล์วควบคุมความดันชนิดปกติปิด
ที่มา (ณรงค์ ตันชีวะวงศ์, 2540, หน้า 86)

2. รีลีฟวาล์ว (pressure relief valve)

หน้าที่หลักของวาล์วชนิดนี้คือ จำกัดความดันในระบบหรือป้องกันอันตรายจากความดันในระบบที่สูงเกินไปให้มีค่าตามกำหนด ตามภาพที่ 8.3 (ก) ถ้าความดัน (p) มีค่าสูงกว่าค่าสปริงของรีลีฟวาล์วทำให้รีลีฟวาล์วเปิดให้ความดันที่สูงนั้นลงถังน้ำมัน ดังแสดงในภาพที่ 8.3

รีลีฟวาล์วมีโครงสร้าง 2 ลักษณะคือ โครงสร้างแบบพอพเพตและโครงสร้างแบบสปูล ข้อดีของโครงสร้างแบบพอพเพตคือมีช่วงชักสั้น จึงมีผลทำให้การตอบสนองต่อการทำงานได้รวดเร็วและป้องกันการกระพือของพอพเพตจึงติดตั้งอุปกรณ์ต้านการกระพือที่เรียกว่า แดมปิ้ง พลันเจอร์ (damping plunger) สำหรับโครงสร้างแบบสปูลจะมีความละเดียดในการควบคุมมากกว่า ถ้าด้านขอบของตัวควบคุมทำเป็นร่องบากเล็ก ๆ เอาไว้

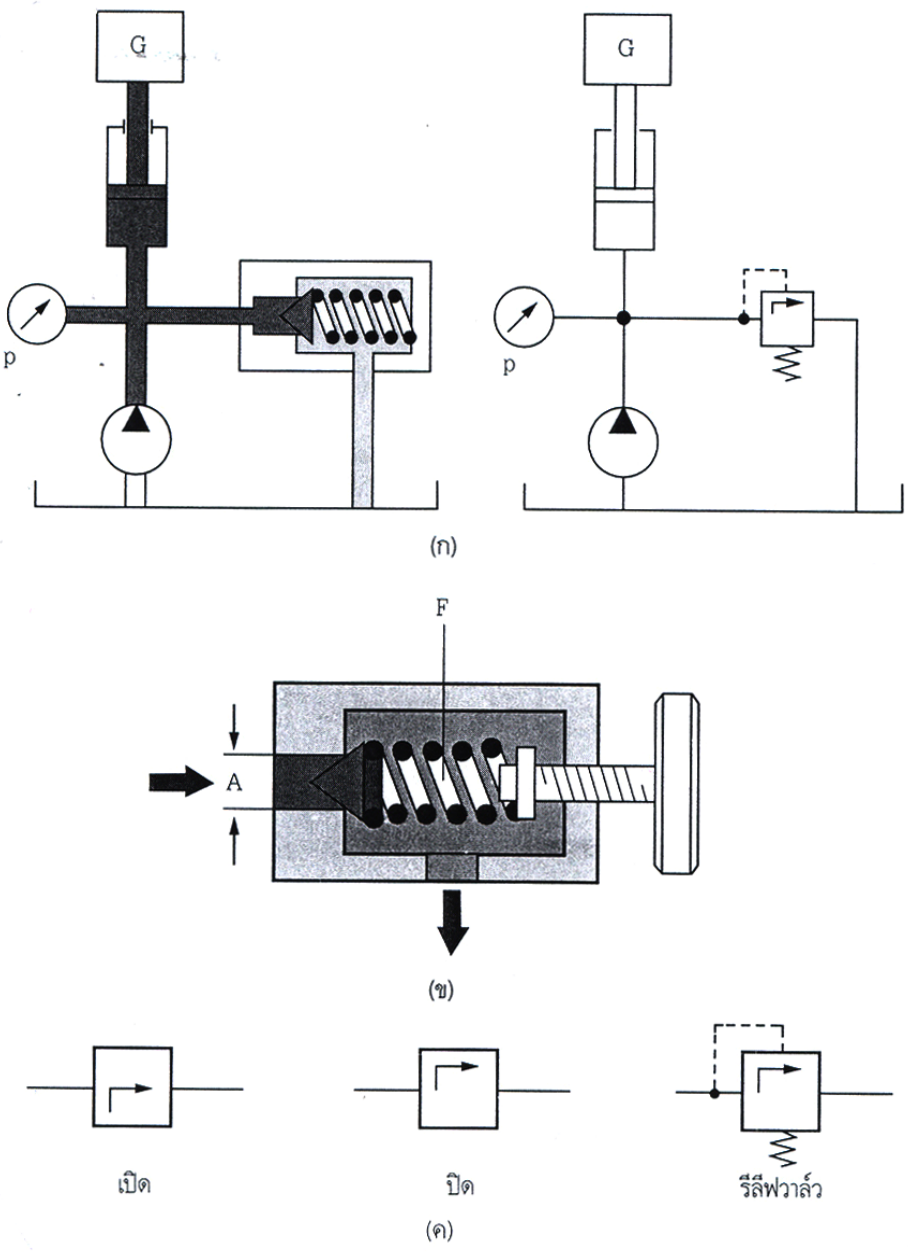

ภาพที่ 8.3 รีลีฟวาล์ว

ที่มา (ณรงค์ ตันชีวะวงศ์, 2544, หน้า 168)

รีลีฟวาล์วชนิดทำงานโดยตรง

ตามภาพที่ 8.3 (ข) เป็นรีลีฟวาล์วชนิดทำงานโดยตรง (directly - operated pressure - relief valves) เมื่อความดัน P เข้ามาในวาล์วจะกระทำกับพื้นที่ A ทำให้เกิดแรง F (F = PA) และแรง F นี้จะเปรียบเทียบกับแรงของสปริง ถ้าแรง F มากกว่าแรงของสปริงที่ตั้ง

เอาไว้ ทำให้วาล์วเปิดเป็นผลให้น้ำมันจากทางเข้าต่อกับทางออกไหลลงถังน้ำมัน เมื่อแรง F นี้มีค่าต่ำกว่าแรงสปริง ทำให้วาล์วปิดทางน้ำมันที่ไหลลงถังน้ำมันทันที จึงทำให้ค่าความดัน p มีค่าคงที่อยู่ตลอดเวลา

ตามภาพที่ 8.3 (ค) เป็นสัญลักษณ์ของรีลีฟวาล์ว ซึ่งใช้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่ภายในมีเครื่องหมายลูกศรแสดงทิศทางไหลของน้ำมัน ถ้าลูกศรตรงกับเส้นที่แสดงด้านนอกของสี่เหลี่ยมจัตุรัส แสดงว่าวาล์วอยู่ในตำแหน่งเปิด ถ้าลูกศรไม่ตรง แสดงว่าวาล์วปิด และลูกศรจะเคลื่อนที่ต้านอยู่กับสปริงด้วยความดันจากเส้นประ (เส้นไพลอต)

3. วาล์วลดความดัน (directly-operated pressure reducing valve)

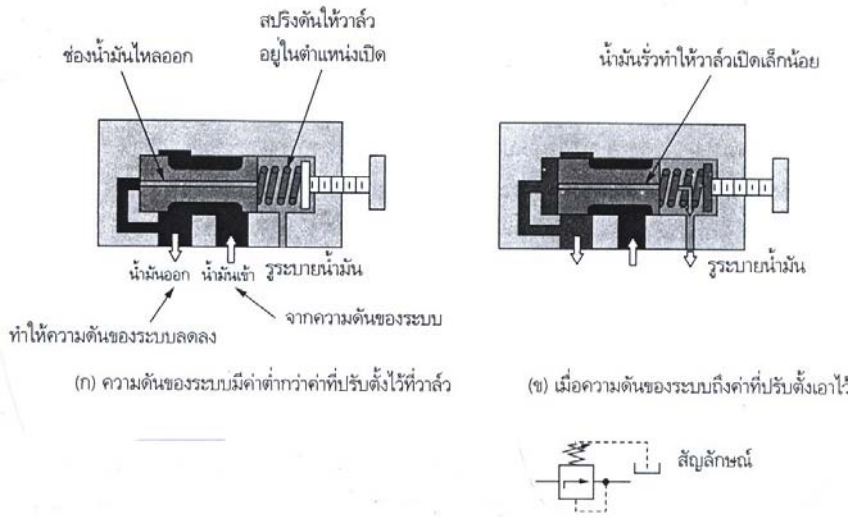

ภาพที่ 8.4 วาล์วลดความดันชนิด 2 ทิศทาง
ที่มา (ณรงค์ ตันชีวะวงศ์ , 2544 , หน้า 173)

จากภาพที่ 8.4 เป็นตำแหน่งปกติของวาล์วลดความดัน สปริงจะดันให้ลูกสูบ (สปูล) อยู่ในตำแหน่งเปิด ทำให้น้ำมันที่เข้าในวาล์วออกไปทางออกและอีกทางหนึ่งไปดันสปูล ซึ่งมีแรงสปริงดันอยู่ เมื่อความดันของน้ำมันด้านออกจากวาล์วที่ค่าสูงขึ้นถึงค่าที่ปรับตั้งสปริงเอาไว้ ทำให้สปูลวาล์วเคลื่อนที่ปิดทางออกของน้ำมันบางส่วน เพื่อให้น้ำมันไหลออกเพียงพอกับความต้องการและรักษาค่าความดันที่ปรับตั้งไว้เท่านั้น น้ำมันที่รั่วไหลเข้าไปในห้องสปริงจะต้องระบายออกทิ้งภายนอกวาล์ว ดังนั้นวาล์วลดความดันจะทำหน้าที่ลดความดันตามที่ปรับตั้งสปริงเอาไว้

ในกรณีที่ต้องการให้น้ำมันไหลย้อนทิศทาง จะต้องเลือกวาล์วลดความดันชนิดมีวาล์วกันกลับ ไม่เช่นนั้นแล้วน้ำมันจะไม่สามารถไหลย้อนทิศทางได้

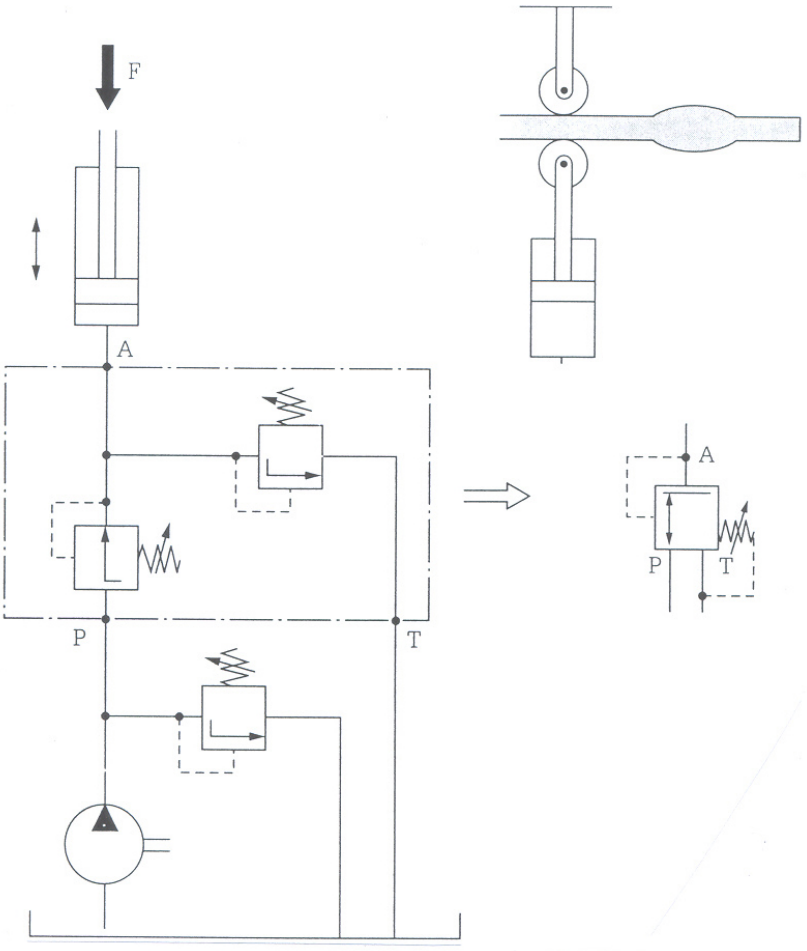

ภาพที่ 8.5 วาล์วลดความดันชนิด 3 ทิศทาง
ที่มา (ณรงค์ ตันชีวะวงศ์, 2544, หน้า 175)

จากภาพที่ 8.5 งานบางอย่างเช่นภาพบนขวามือท่อขนาดโต ถ้าลดความดันของน้ำมันที่เข้ากระบอกสูบทำได้ตามต้องการแล้ว ถ้าหากกระบอกสูบมีแรงภายนอกมากระทำ จะทำให้น้ำมันที่ทางออกของวาล์วเพิ่มสูงขึ้นมาถึงทางน้ำมันเข้ารู P ทำให้ปั๊มส่งน้ำมันถูกขัดขวางในเบื้องต้น แต่หลังจากนั้นน้ำมันจากกระบอกสูบก็จะถูก เปิดออกลงถังทางรีลีฟวาล์ว ซึ่งวาล์วลดความดันและวาล์วควบคุมความดันจะอยู่ในชุดเดียวกัน

สรุปหลักการทั่ว ๆ ไปของวาล์วควบคุมความดันคือ

1. ทางน้ำมันออกของวาล์วควบคุมความดัน (seconddary ports) มักจะมีความดันและมีการระบายน้ำมันเป็นชนิดระบายภายนอก มีวาล์วต่อไปนี้คือ ซีเควนซ์วาล์วและรีดิวซิ่งวาล์ว

2. ทางน้ำมันออกของวาล์วควบคุมความดัน (secondary ports) ที่ต่อกับถังน้ำมันมักจะเป็นชนิดระบบน้ำมันภายใน มีวาล์วดังต่อไปนี้คือ รีลีฟวาล์ว วาล์วลดโหลด เคาน์เตอร์บาลานซ์วาล์วและเบรกวาล์ว

3. เพื่อที่จะให้น้ำมันไหลกลับทางได้ วาล์วควบคุมความดันทั้งหมดต้องมีเช็กวาล์ว

4. วาล์วควบคุมอัตราการไหลของน้ำมัน (flow control valves)

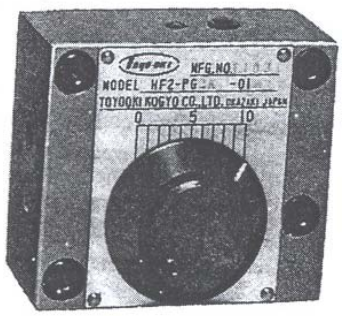

สัญลักษณ์

ภาพที่ 8.6 วาล์วควบคุมอัตราการไหล
ที่มา (ณรงค์ ตันชีวะวงศ์, 2544, หน้า 186)

วาล์วควบคุมอัตราการไหล สามารถที่จะควบคุมปริมาณของน้ำมันไฮดรอลิกส์ในระบบไฮดรอลิกส์นั้นจะทำให้จำนวนน้ำมันที่เข้าไปยังกระบอกสูบหรือมอเตอร์ไฮดรอลิกส์น้อยลง จึงทำให้ความเร็วของลูกสูบหรือมอเตอร์ไฮดรอลิกส์ลดลง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นวาล์วที่กีดขวางการไหลของน้ำมัน (restriction) ดังภาพที่ 8.7 ถ้าให้ปั๊มส่งน้ำมันออกไปได้ 5 แกลลอน/นาที ในกรณีที่กระบอกสูบไม่มีภาระเลย ภายในระบบก็จะมีความดันเพิ่มขึ้น 100 ปอนด์/ตารางนิ้ว ค่าความดัน 100 ปอนด์/ตารางนิ้วนี้เกิดจากค่าความดันเสียดทาน หรือค่าความหนืดของน้ำมันเป็นต้น และค่าต่าง ๆ ที่กล่าวนี้จะเป็นสาเหตุที่ทำให้น้ำมันมีความร้อนเกิดขึ้น

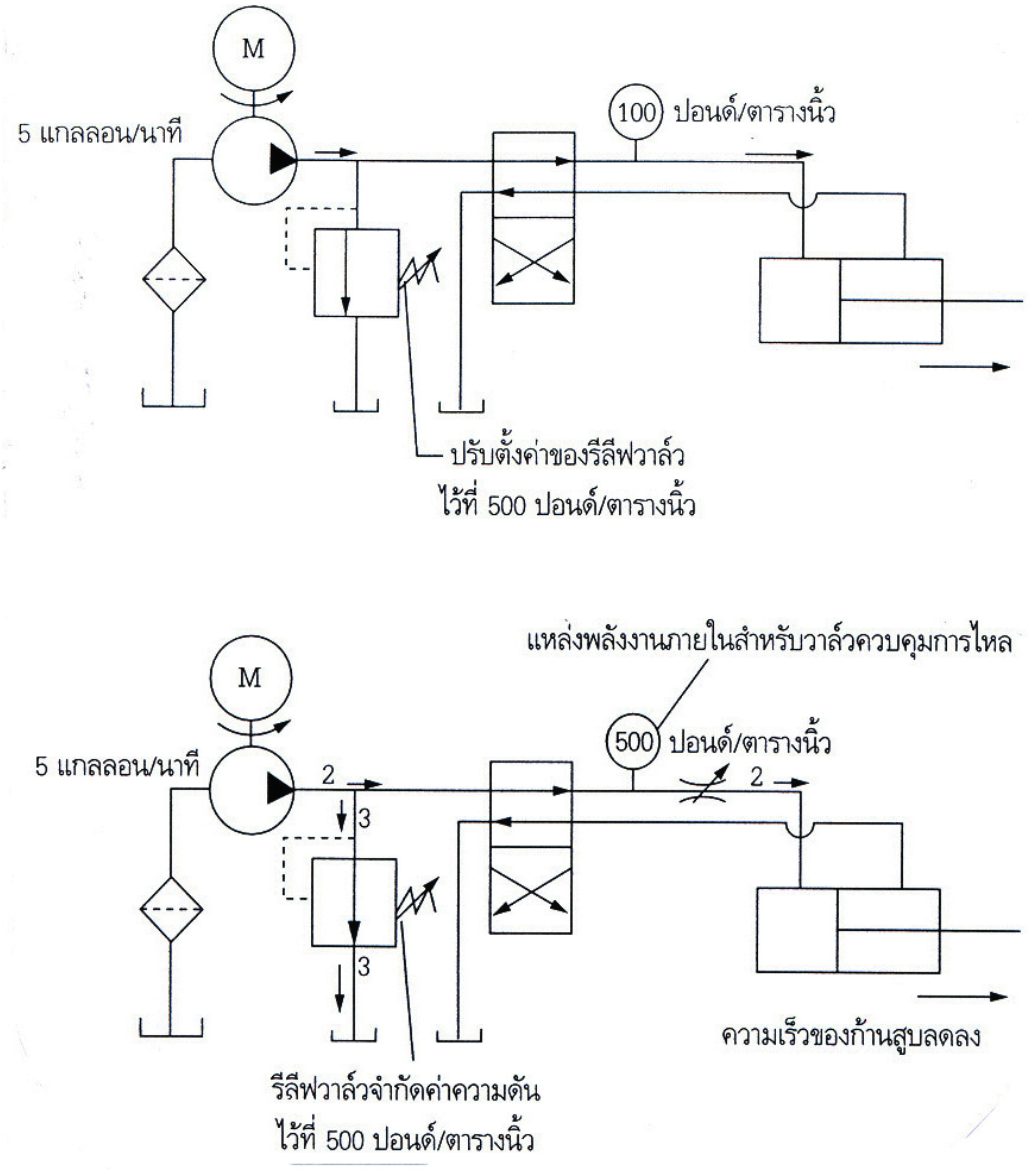

ภาพที่ 8.7 วงจรการใช้วาล์วควบคุมการไหล

ที่มา (ณรงค์ ตันชีวะวงศ์, 2540, หน้า 110)

เมื่อติดตั้งวาล์วควบคุมการไหลเข้าไปจะทำให้ความดันในระบบมีความดันเพิ่มมากขึ้น สมมติให้เป็น 500 ปอนด์/ตารางนิ้ว สาเหตุเป็นเพราะจำนวนน้ำมันถูกกักตัวเอาไว้ 3 แกลลอน/นาที (การไหลมีสิ่งกีดขวางทำให้เกิดความดัน) ให้ไหลกลับถังน้ำมัน ส่วนที่เหลืออีก 2 แกลลอน/นาที จะยอมให้ผ่านออกไปได้เพื่อเข้าไปในกระบอกสูบจึงทำให้ความเร็วของลูกสูบลดลง (ความเร็ว (V) = $\frac{Q}{A}$ เมื่อ Q น้อยลง V จึงน้อยลง)

โดยปกติอุปกรณ์ทำงานของระบบไฮดรอลิกส์ ซึ่งได้แก่ กระบอกสูบหรือมอเตอร์ไฮดรอลิกส์ทำงานด้วยความเร็วช้ากว่าระบบนิวแมติกส์หรือระบบการทำงานอื่นอยู่แล้ว แต่เนื่องจากว่าบางครั้งในการทำงานยังต้องการความนิ่มนวลเพื่อไม่ให้งานที่จะทำเกิดการแตกเสียหายหรือถูกกระทบกระเทือนจึงจำเป็นต้องทำการควบคุมให้การทำงานนั้นช้างลงไปอีก การที่จะทำให้ตัวทำงานเคลื่อนตัวช้าลงได้ กระทำได้โดยการควบคุมให้น้ำมันที่ไหลเข้าอุปกรณ์ทำงานมีปริมาณน้อยลง

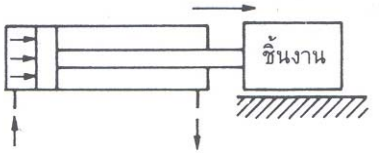

จาก $Q = A \cdot V$ หรือ $V = \frac{Q}{A}$

Q คือปริมาณการไหลของน้ำมัน (quanlity flow)

A คือพื้นที่หน้าตัดของลูกสูบ (area)

V คือความเร็วในการเคลื่อนที่ของลูกสูบ (velocity speed)

จากสูตร ถ้าลดปริมาณการไหลของน้ำมันที่เข้ากระบอกสูบโดยที่ใช้กระบอกสูบตัวเดิม ความเร็วในการเคลื่อนที่ของลูกสูบจะช้าลง

อุปกรณ์ที่จะทำหน้าที่ควบคุมปริมาณการไหลของน้ำมันเรียกว่าวาล์วควบคุมอัตราไหล วาล์วปรับอัตราไหล หรือลิ้นหรี่ (flow control valve) แบ่งออกได้หลายชนิดดังสัญลักษณ์และชื่อเรียกต่อไปนี้

1. วาล์วคอคอด (throttle valve)

2. วาล์วช่องแคบ (orifice valve)

3. วาล์วคอคอดแบบปรับได้ (variable throttle valve)

4. วาล์วช่องแคบแบบปรับได้ (variable orifice valve)

5. 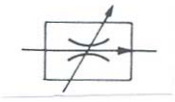 วาล์วควบคุมอัตราไหลแบบปรับอัตราไหลได้คงที่ (2-way flow control valve)

6. 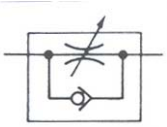 วาล์วควบคุมอัตราไหลแบบปรับได้มีวาล์วกันกลับภายใน (one-way flow control valve)

วงจรควบคุมความเร็วลูกสูบโดยวิธีการควบคุมการไหลของน้ำมัน

การควบคุมความเร็วของอุปกรณ์ทำงานในระบบไฮดรอลิกส์ทำได้โดยควบคุมปริมาณการไหลของน้ำมันที่ส่งไปยังอุปกรณ์ที่ต้องควบคุม โดยใช้วาล์วควบคุมน้ำมันเปิดให้น้ำมันไหลเข้ามากจะให้ความเร็วสูงถ้าเปิดน้อยความเร็วจะลดลง ซึ่ง ณรงค์ ตันชีวะวงศ์ (2540, หน้า 151-153) กล่าวว่า การควบคุมการไหลของน้ำมันมี 3 วิธีด้วยกัน คือ

1. การควบคุมปริมาณน้ำมันก่อนเข้ากระบอกสูบ
2. การควบคุมปริมาณน้ำมันที่ออกจากกระบอกสูบ
3. การควบคุมโดยระบายน้ำมันออกจากวงจร

การควบคุมการไหลของน้ำมันทั้งการควบคุมปริมาณน้ำมันก่อนเข้ากระบอกสูบ ควบคุมน้ำมันที่ออกจากกระบอกสูบจะให้ความแม่นยำ แต่ประสิทธิภาพไม่ดีมากนัก แต่การควบคุมโดยระบายน้ำมันออกจากวงจรจะมีประสิทธิภาพแต่ไม่มีความแม่นยำ การควบคุมปริมาณน้ำมันออกจากกระบอกสูบ สามารถควบคุมอาการภาระวิ่งหนีได้ดี ส่วนการควบคุมปริมาณน้ำมันก่อนเข้ากะบอกสูบและการควบคุมโดยระบายน้ำมันออกจากวงจร จะควบคุมได้ดีเมื่อมีภาระด้านตรงข้ามเท่านั้น ดังนั้นการเลือกใช้และตำแหน่งการติดตั้งของวาล์วควบคุมการไหลจึงขึ้นอยู่กับชนิดของงานที่ใช้

1. การควบคุมปริมาณน้ำมันก่อนเข้ากระบอกสูบ (meter in)

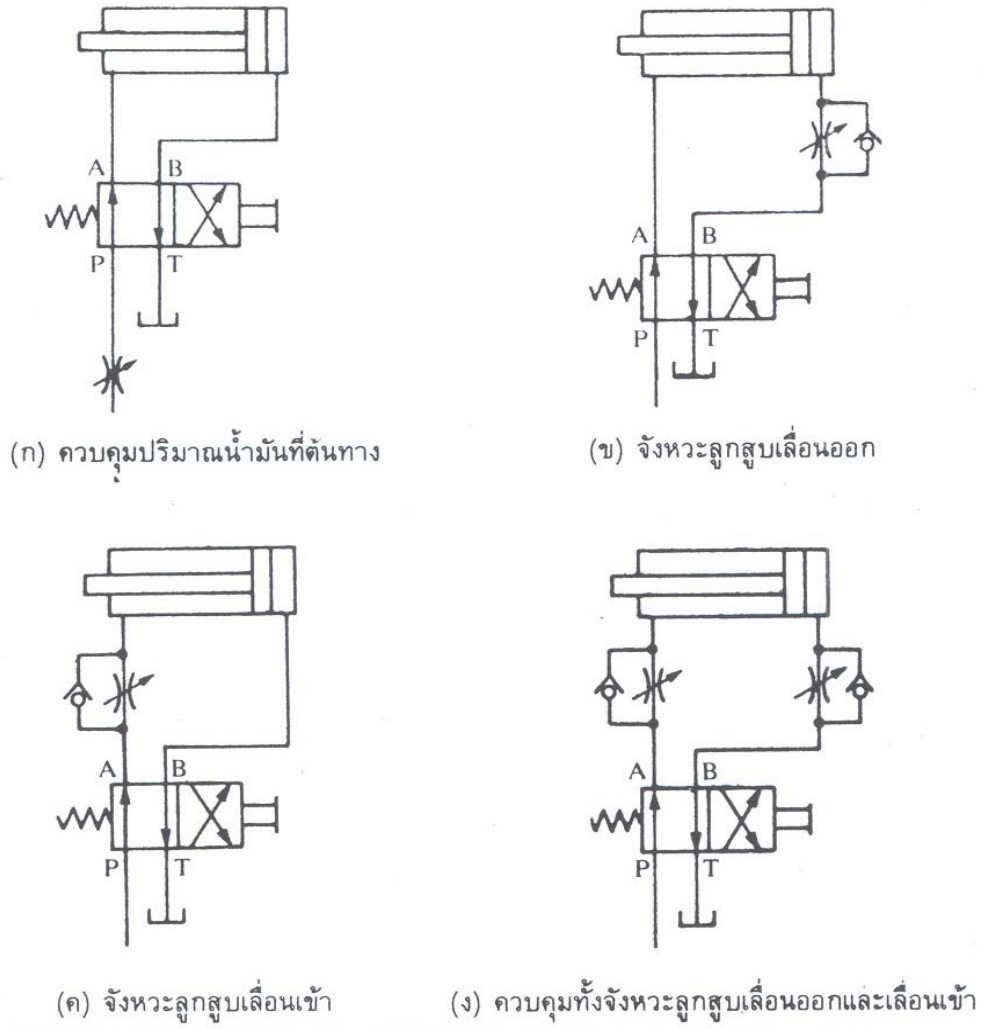

ภาพที่ 8.8 การควบคุมปริมาณน้ำมันก่อนเข้ากระบอกสูบ
ที่มา (มนตรี โชติวรวิทย์ และชนินทร์ นุ่มศิริ, 2545, หน้า 110)

การนำไปใช้งาน

วิธีการควบคุมปริมาณน้ำมันก่อนเข้ากระบอกสูบ เหมาะสำหรับการควบคุมความเร็วของลูกสูบที่อยู่ในแนวราบทำให้การควบคุมการเลื่อนของลูกสูบราบเรียบ นิ่มนวล ชิ้นงานไม่เกิดการกระแทก ดังแสดงในภาพที่ 8.8

ข้อดีของการควบคุมน้ำมันแบบนี้คือ ที่ลูกสูบจะไม่รับภาระมากนักเนื่องจากมีความดันของน้ำมันกระทำกับลูกสูบเพียงด้านเดียว การควบคุมได้ประสิทธิภาพสูง

2. การควบคุมปริมาณน้ำมันที่ออกจากกระบอกสูบ (meter out)

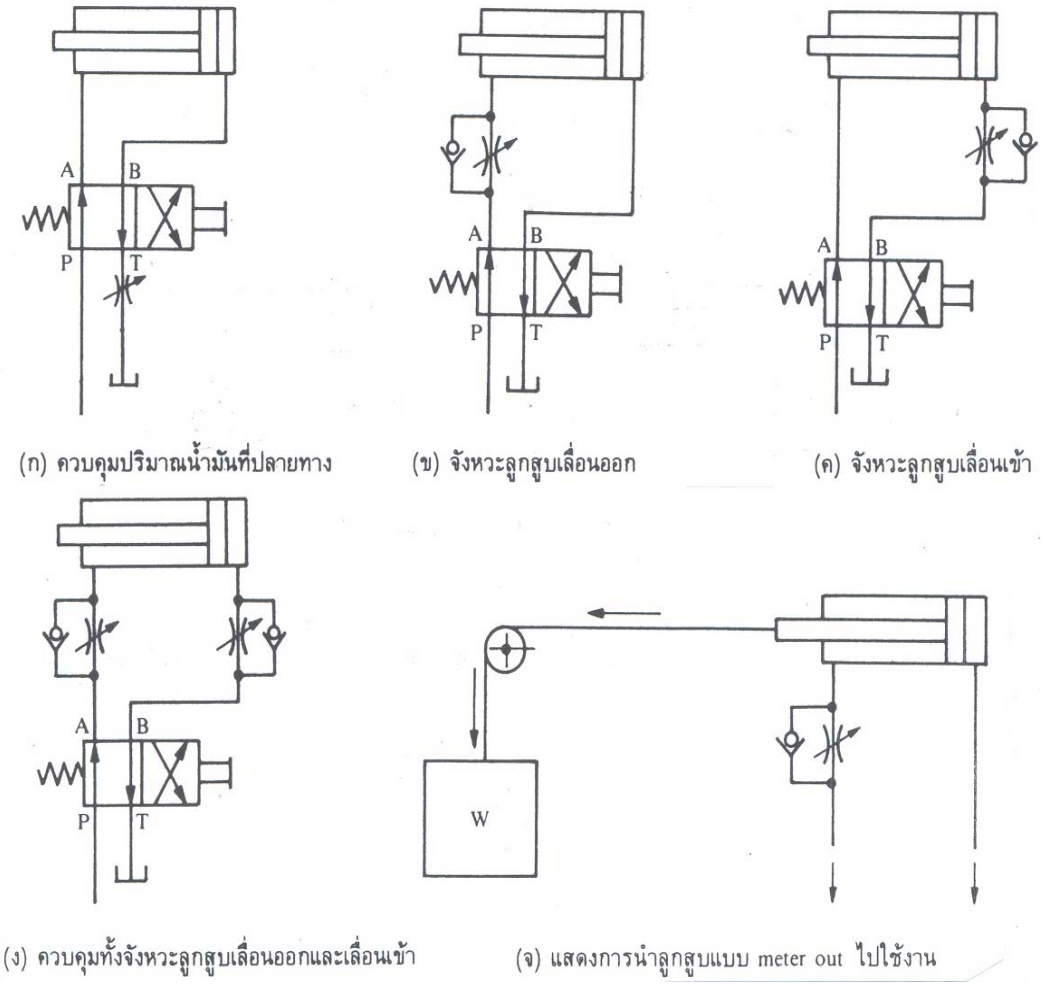

ภาพที่ 8.9 การควบคุมปริมาณน้ำมันที่ออกจากกระบอกสูบ
ที่มา (มนตรี โชติวรวิทย์ และชนินทร์ นุ่มศิริ, 2545, หน้า 132)

การนำไปใช้งาน

วิธีการควบคุมปริมาณน้ำมันออกจากกระบอกสูบเหมาะสำหรับการควบคุมความเร็วของลูกสูบที่กระทำกับภาระงานในแนวดิ่ง เนื่องจากต้องคำนึงถึงแรงดึงดูดของโลกที่จะทำให้ลูกสูบเลื่อนออกได้เอง ดังภาพที่ 8.9 (จ) ซึ่งไม่อาจใช้วิธีการควบคุมแบบ meter in ได้ การควบคุมแบบ meter out มีข้อเสียคือ จะเกิดภาระกับลูกสูบมาก เพราะทั้งสองด้านของลูกสูบจะมีความดันน้ำมันกระทำต้านกันอยู่

3. การควบคุมโดยระบายน้ำมันออกจากวงจร (bleed-off circuit)

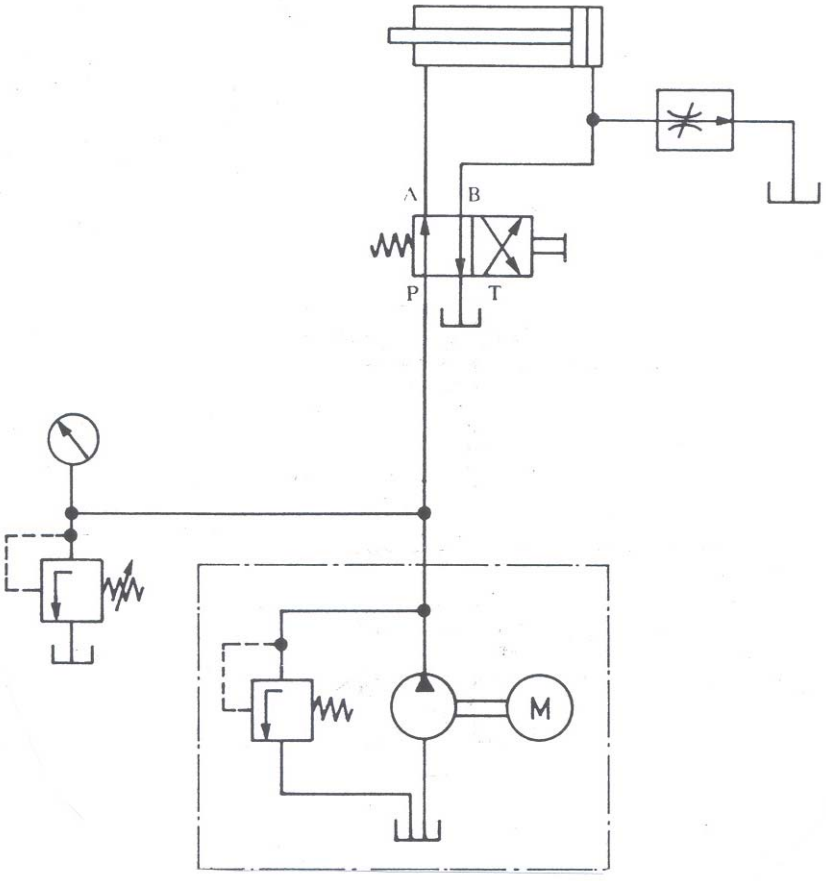

ภาพที่ 8.10 การควบคุมโดยการระบายน้ำมันออกจากวงจร

ที่มา (มนตรี โชติวรวิทย์ และชนินทร์ นุ่มศิริ, 2545, หน้า 133)

การนำไปใช้งาน

วงจรนี้ใช้ควบคุมความเร็วของตัวทำงาน โดยการควบคุมอัตราไหลของน้ำมันผ่านวาล์วควบคุมทิศทางไปสู่กระบอกสูบ (อุปกรณ์ทำงาน) โดยให้น้ำมันระหว่างวาล์วควบคุมทิศทางกับอุปกรณ์ทำงานแยกไหลผ่านวาล์วปรับ อัตราไหลแบบปรับค่าได้ให้น้ำมันไหลลงสู่ถังเก็บน้ำมัน

จากการทำงานของวงจรนี้จะทำให้อัตราการไหลของน้ำมันที่ป้อนเข้าสู่อุปกรณ์ทำงานลดลงเป็นผลให้ความเร็วของอุปกรณ์ทำงานลดลงด้วย

ลักษณะเด่นของวงจรนี้คือ วงจรนี้ให้ประสิทธิภาพสูงแต่ความเร็วของอุปกรณ์ทำงานจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากการที่ปั๊มจ่ายน้ำมันไม่คงที่สม่ำเสมอ

วงจรควบคุมความเร็วของกระบอกสูบ

การควบคุมความเร็วของอุปกรณ์ทำงานในระบบไฮดรอลิกส์ ทำได้โดยควบคุมอัตราการไหลของน้ำมันที่ส่งไปยังอุปกรณ์ตัวที่ต้องการควบคุม โดยใช้วาล์วควบคุมน้ำมัน (flow control valve) เปิดให้น้ำมันไหล

วงจรที่ 8.1 การควบคุมความเร็วของกระบอกสูบทางเดียวด้วยวาล์วคอคอดแบบปรับได้

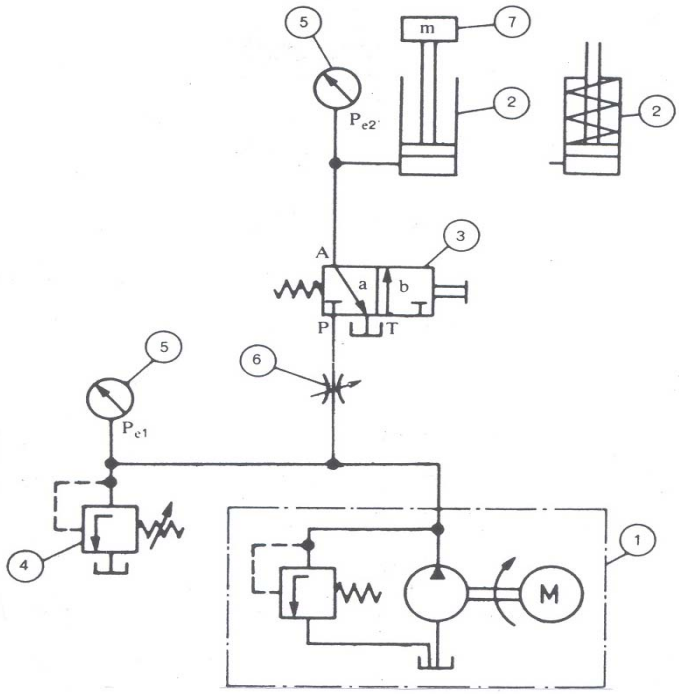

ภาพที่ 8.11 แสดงแผนภาพวงจรที่ 8.1
ที่มา (มนตรี โชติวรวิทย์ และชนินทร์ นุ่มศิริ, 2545, หน้า 134)

อุปกรณ์ประกอบด้วย

1. ชุดต้นกำลังไฮดรอลิกส์
2. กระบอกสูบทางเดียว
3. วาล์วควบคุมทิศทางชนิด 3/2
4. วาล์วควบคุมความดันน้ำมัน
5. เกจวัดความดัน
6. วาล์วคอคอดแบบปรับได้
7. ตุ้มน้ำหนัก

การทำงานของวงจร

ปกติก่อนเริ่มต้นการทำงานของวงจรนี้ ลูกสูบจะอยู่ในตำแหน่งเข้าสุด

เมื่อป้อนกระแสไฟฟ้าให้กับมอเตอร์ไฟฟ้า มอเตอร์หมุนขับปั๊มน้ำมันดูดน้ำมันจากถังผ่านวาล์วคอคอด (6) ไปหยุดที่ช่อง P ของวาล์วควบคุมทิศทาง 3/2 (3) ฉะนั้นจึงเกิดการอุดตันของทางน้ำมันขึ้นและเกิดความดันขึ้นภายในระบบ วาล์วระบายความดันน้ำมัน (4) เปิดทางให้น้ำมันไหลผ่านลงถัง

เมื่อกดวาล์วควบคุมทิศทาง 3/2 (3) ไปใช้ช่อง b น้ำมันจะไหลผ่านไปออกรู A ได้ผ่านต่อไปเข้ากระบอกสูบ ลูกสูบเลื่อนขึ้น แต่ปริมาณน้ำมันที่ไหลผ่านวาล์วคอคอดจะมีปริมาณน้อยลงตามที่ปรับ ฉะนั้นลูกสูบจะเลื่อนยกตุ้มน้ำหนักขึ้นอย่างช้า ๆ ส่วนปริมาณน้ำมันจากปั๊มที่เหลือจะไหลผ่านลงถังทางวาล์วระบายความดันน้ำมัน (4) ให้สังเกตความดัน $P_{e1} > P_{e2}$

เมื่อปล่อยให้วาล์วควบคุมทิศทาง 3/2 (3) กลับสู่ช่อง a น้ำมันภายในกระบอกสูบจะถูกดันย้อนกลับลงถังด้วยน้ำหนักของลูกตุ้ม

วงจรที่ 8.2 การควบคุมความเร็วของกระบอกสูบสองทางด้วยวาล์วคอคอดแบบปรับได้

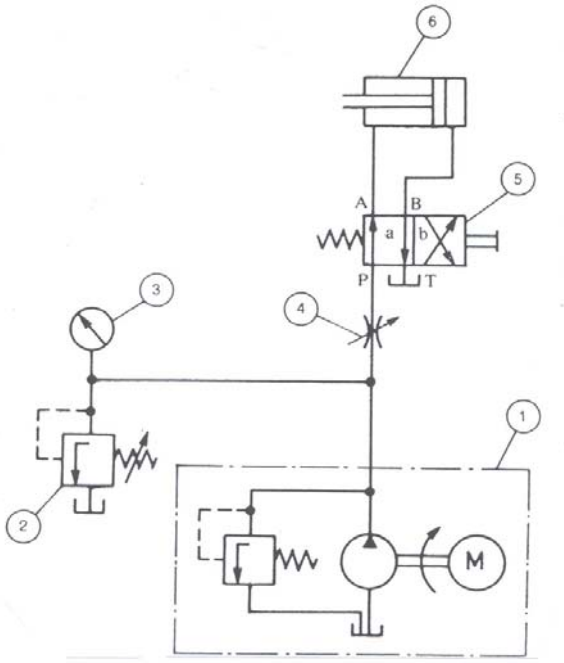

ภาพที่ 8.12 แสดงแผนภาพวงจรที่ 8.2

ที่มา (มนตรี โชติวรวิทย์ และชนินทร์ นุ่มศิริ, 2545, หน้า 135)

อุปกรณ์ประกอบด้วย

1. ชุดต้นกำลังไฮดรอลิกส์
2. วาล์วระบายความดันน้ำมัน
3. เกจวัดความดัน
4. วาล์วคอคอดแบบปรับได้
5. วาล์วควบคุมทิศทางชนิด 4/2
6. กระบอกสูบสองทาง

วงจรที่ 8.2 นี้ เป็นการติดตั้งวาล์วคอคอดที่ตำแหน่งควบคุมน้ำมันก่อนเข้าวาล์วควบคุมทิศทางและเป็นวิธีการควบคุมแบบปริมาณน้ำมันก่อนเข้ากระบอกสูบ การเคลื่อนที่ของลูกสูบจะช้าลง ทั้งจังหวะเลื่อนออกและเลื่อนเข้า ข้อดีของวงจรนี้คือ ประหยัดอุปกรณ์ ข้อเสียคือ ถ้าลูกสูบกระทำกับภาระงานเฉพาะจังหวะเลื่อนออก จะเป็นการเสียเวลาและสิ้นเปลืองพลังงานในจังหวะเลื่อนเข้า

วงจรที่ 8.3 การควบคุมความเร็วกระบอกสูบสองทางด้วยวาล์วคอคอดแบบปรับได้ โดยติดตั้งวาล์วคอคอดที่ตำแหน่งควบคุมปริมาณน้ำมันออกจากกระบอกสูบ (meter out) ในจังหวะลูกสูบเลื่อนออก

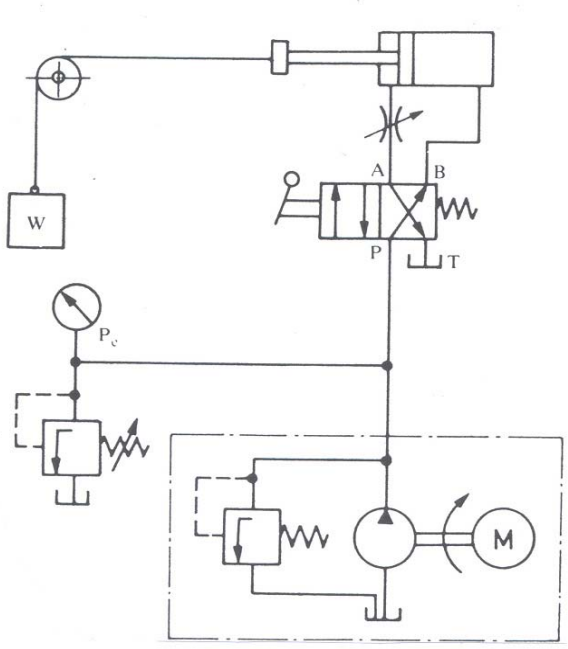

ภาพที่ 8.13 แสดงแผนภาพวงจรที่ 8.3
ที่มา (มนตรี โชติวรวิทย์ และชนินทร์ นุ่มศิริ, 2545, หน้า 136)

อุปกรณ์ประกอบด้วย

1. ชุดต้นกำลังไฮดรอลิกส์
2. วาล์วระบายความดันน้ำมัน
3. เกจวัดความดัน
4. วาล์วควบคุมทิศทางชนิด 4/2
5. วาล์วคอคอดแบบปรับได้
6. กระบอกสูบสองทาง

ข้อดีของวงจรที่ 8.3 คือประหยัดอุปกรณ์และตุ้มน้ำหนักเลื่อนลงได้อย่างนิ่มนวลในจังหวะลูกสูบเลื่อนออก

ข้อเสีย คือเสียเวลาและสิ้นเปลืองพลังงานมากโดยเปล่าประโยชน์ในจังหวะลูกสูบเลื่อนเข้า

วงจรที่ 8.4 การควบคุมความเร็วกระบอกสูบทำงานสองทาง โดยติดตั้งวาล์วคอคอดที่ตำแหน่งควบคุมน้ำมันออกจากวาล์วควบคุมทิศทางก่อนลงถัง (meter out)

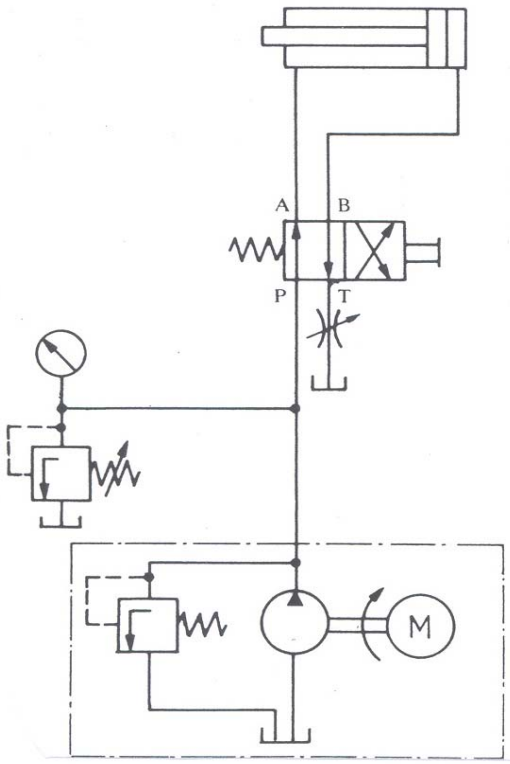

ภาพที่ 8.14 แสดงแผนภาพของวงจรที่ 8.4
ที่มา (มนตรี โชติวรวิทย์ และชนินทร์ นุ่มศิริ, 2545, หน้า 137)

อุปกรณ์ประกอบด้วย

1. ชุดต้นกำลังไฮดรอลิกส์
2. วาล์วระบายความดันน้ำมัน
3. เกจวัดความดัน
4. วาล์วควบคุมทิศทาง 4/2
5. วาล์วคอคอดแบบปรับได้
6. กระบอกสูบสองทาง

การทำงานของวงจร

เมื่อกดวาล์วควบคุมทิศทาง 4/2 เลื่อนไปทางซ้ายมือน้ำมันจะถูกส่งจากช่อง P ไปยังช่อง B เข้าทางด้านหัวลูกสูบส่วนน้ำมันจากช่อง A จะส่งไปยังช่อง T ผ่านวาล์วคอคอดแบบปรับได้ ซึ่งจะทำให้น้ำมันไหลผ่านได้ช้าจึงทำให้ลูกสูบเคลื่อนที่ออกช้า เมื่อปล่อยมือจากวาล์วควบคุมทิศทาง 4/2 วาล์วจะกลับมาอยู่ในตำแหน่งดังภาพที่ 8.14 น้ำมันจากช่อง P ไปยังช่อง A ทำให้ลูกสูบเคลื่อนที่เข้า ส่วนทางด้านน้ำมันไหลออกทางด้านหัวลูกสูบจะไหลผ่านช่องทาง B ไปยังช่องทาง T ผ่านวาล์วคอคอดที่เป็นตัวควบคุมปริมาณน้ำมันจะทำให้ลูกสูบเคลื่อนที่ช้า ซึ่งการควบคุมปริมาณน้ำมันแบบนี้เป็นการควบคุมปริมาณน้ำมันที่ไหลออกจากกระบอกสูบนั่นเอง

การควบคุมแบบนี้เป็นการสิ้นเปลืองพลังงาน เนื่องจากจะมีแรงต้านทานของน้ำมันที่ถูกควบคุมจากวาล์วคอคอดแบบปรับได้

วงจรเครื่องอัดไฮดรอลิกส์

เครื่องอัดไฮดรอลิกส์ขนาดใหญ่ซึ่งต้องการแรงอัดตั้งแต่ 100 ตันขึ้นไป ในวงจรจะมีกระบอกสูบทำหน้าที่อัดชิ้นงานขนาดใหญ่ จึงใช้ชุดต้นกำลังเป็นแบบปั๊ม 2 ตัว ทำงานที่ความดันสูงและต่ำ ทำให้ลดภาระในการทำงานด้วยการควบคุมที่ช่องปล่อยระบบของวาล์วปลดความดันแบบไพลอต ช่วยประหยัดกำลังงาน ในขณะอัดชิ้นงาน ได้มีส่วนของชุดทำงาน ทำการลดแรงอัดระบายน้ำมันที่ความดันสูง เป็นการป้องกันการช๊อคซึ่งทำให้เกิดเสียงดังในขณะบังคับวาล์วควบคุมทิศทางเลื่อนเปลี่ยนตำแหน่ง โดยมีรายละเอียดของวงจรดังภาพที่ 8.15

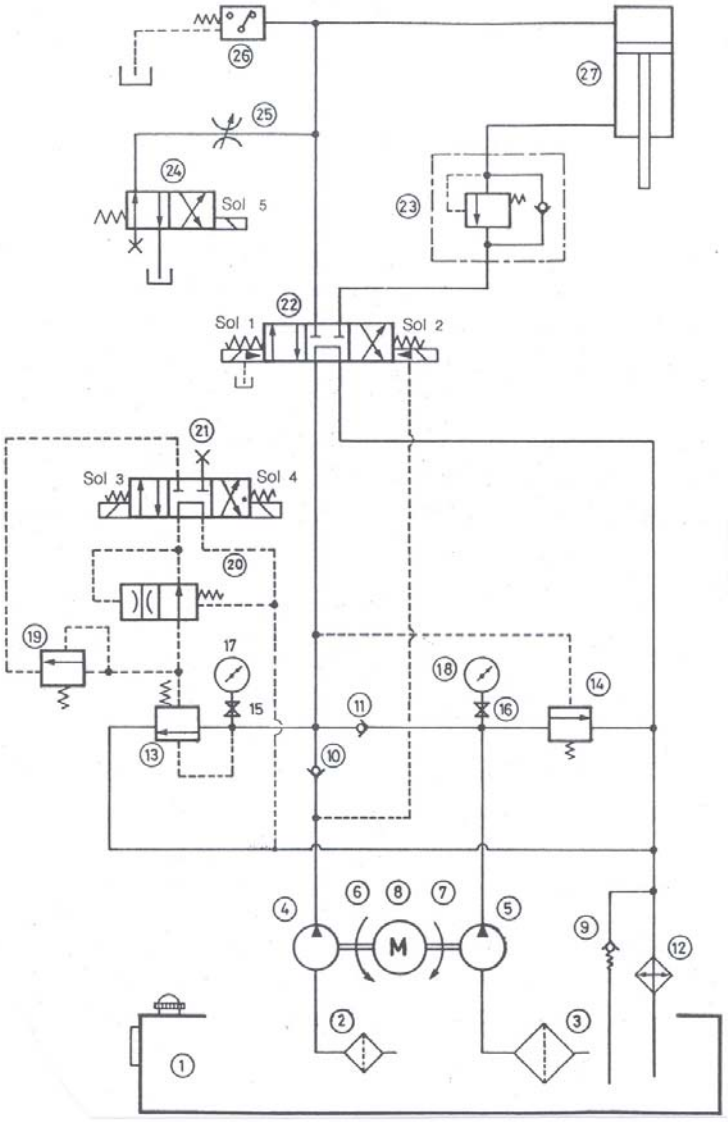

ภาพที่ 8.15 วงจรเครื่องอัดไฮดรอลิกส์

ที่มา (ขวัญชัย สินทิพย์ และปานเพชร ชินินทร, 2539, หน้า 505)

1. รายละเอียดอุปกรณ์ในวงจร ในภาพที่ 8.15

(1) ถังพักน้ำมัน

(2) และ (3) สเตรนเนอร์ที่ปลายท่อดูด

(4) ปั๊มทำงานที่ความดันสูง มีปริมาณการส่งต่ำ (ปั๊มตัวเล็ก)

(5) ปั๊มทำงานที่ความดันต่ำ มีปริมาณการส่งสูง (ปั๊มตัวใหญ่)

(6) และ (7) คัปปลิ้งหรือยอยที่ใช้ต่อระหว่างเพลาขับของปั๊มกับเพลาของมอเตอร์ไฟฟ้า

(8) มอเตอร์ไฟฟ้า

(9) , (10) และ (11) วาล์วกันกลับ

(12) ถังถ่ายเทความร้อน

(13) วาล์วปลดความดันแบบไพลอต

(14) วาล์วลดภาระหรืออันโหลดติ้งวาล์ว

(15) และ (16) วาล์วปิด - เปิด

(17) และ (18) เกจวัดความดัน

(19) วาล์วปลดความดันแบบไดเรกแอกติ้ง

(20) โช้ก

(21) วาล์วควบคุมทิศทางแบบ 4 ทิศทาง 3 ตำแหน่ง ทำงานด้วยโซลีนอยด์กระทำโดยตรง ใช้ควบคุมการทำงานของวาล์วปลดความดันแบบไพลอตด้วยวิธีรีโมทคอนโทรล

(22) วาล์วควบคุมทิศทางแบบ 4 ทิศทาง 3 ตำแหน่ง ควบคุมการทำงานด้วยโซลีนอยด์และดันให้วาล์วเลื่อน ทำงานด้วยความดันไพลอต ใช้ควบคุมการทำงานของกระบอกสูบอัดชิ้นงาน

(23) วาล์วกันตกใช้ควบคุมน้ำมันที่ออกจากปลายกระบอกสูบเพื่อให้กระบอกสูบอัดชิ้นงานเลื่อนออกทำงานได้อย่างนิ่มนวล

(24) วาล์วควบคุม 4 ทิศทาง 2 ตำแหน่ง ทำงานด้วยโซลีนอยด์กระทำโดยตรง กลับตำแหน่งเดิมด้วยสปริงใช้ปล่อยระบายน้ำมันเพื่อลดแรงอัดเนื่องจากความดันสูงขณะอัดชิ้นงานเรียบร้อยแล้ว ซึ่งสามารถควบคุมการปล่อยระบายได้ที่วาล์ว (25)

(25) วาล์วควบคุมอัตราการไหลชนิดปรับค่าได้ ใช้ควบคุมการปล่อยระบายน้ำมันที่วาล์ว (24)

(26) สวิตซ์ความดันใช้เป็นตัวตัดต่อวงจรไฟที่จะควบคุมการทำงานของโซลีนอยด์วาล์ว (24) เพื่อการทำงานลดแรงอัด

(27) กระบอกสูบอัดชิ้นงาน

2. การทำงานของวงจรเครื่องอัดไฮดรอลิกส์ เมื่อสตาร์ตให้มอเตอร์ไฟฟ้าทำงาน ปั๊มทั้ง 2 ตัวจะส่งน้ำมันกลับถังพักได้ที่ความดันต่ำ น้ำมันจะผ่านวาล์ว (22) และรูระบายที่วาล์วปลดความดันแบบไพลอตถูกต่อให้ลงถังพักได้ ความดันสมดุลย์ในวาล์วจะเสียไป วาล์วปลดความดันหลักของวงจรจึงเปิดได้ที่ความดันต่ำ เพื่อเป็นการช่วยลดภาระของปั๊มในขณะเดินตัวเปล่า

เมื่อกดสตาร์ทเพื่อต้องการให้กระบอกสูบอัดชิ้นงานทำงานจะมีไฟป้อนเข้าโซลีนอยด์ (1) ของวาล์ว (22) และโซลีนอยด์ (3) ที่วาล์ว (21) ทำให้รูปล่อยระบายหรือรูรีโมทอุดตันวาล์วปลดความดัน (13) จะปิดและจำกัดความดันสูงสุดของวงจรตามที่ปรับตั้งไว้ การทำงานที่ท่อรีโมทในช่วงนี้ โช้ก (20) จะทำหน้าที่ป้องกันการช็อคในท่อทางและช่วยให้เกิดการตอบสนองของความดันที่วาล์วปลดความดัน (13) ได้ดีขึ้น เมื่อวาล์ว (17) ปิด น้ำมันจากปั๊มทั้ง 2 ตัวจะส่งให้กับกระบอกสูบอัดชิ้นงานทางด้านหัวสูบโดยผ่านทางวาล์ว (22) กระบอกสูบ (27) จะเลื่อนอัดชิ้นงานได้อย่างรวดเร็วตามอัตราการไหลรวมจากปั๊มทั้ง 2 ตัว การเลื่อนออกไปอัดชิ้นงานนี้วาล์ว (23) จะช่วยให้การเลื่อนเป็นไปอย่างนิ่มนวลและไม่กระแทกชิ้นงานเมื่อถึงตำแหน่งอัดชิ้นงาน ตอนนี้ช่วงความดันจะสูงขึ้นเกินกว่าที่ปรับตั้งไว้ที่วาล์วลดภาระ (14) ซึ่งปกติจะปรับตั้งไว้ประมาณ 500 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว วาล์ว (14) ก็จะเปิดให้น้ำมันจากปั๊มตัวใหญ่ (5) ส่งน้ำมันลงถังพักได้ เป็นการประหยัดพลังงานเพราะในช่วงนี้ต้องการเฉพาะความดันสูงไม่ต้องการอัตราการไหลมาก จึงใช้เฉพาะปั๊มเล็ก (4) ทำงานเพียงตัวเดียวในช่วงอัดชิ้นงาน ในช่วงนี้ความดันในท่อทางจะมีค่าสูงถึงที่ปรับตั้งไว้ที่สวิตช์ความดัน หน้าคอนแทคในสวิตช์ความดันจะทำงานตัดสัญญาณไฟที่ป้อนเข้าโซลีนอยด์ (1) และป้อนไฟเข้าโซลีนอยด์ (5) ของวาล์ว (24) ให้วาล์วเลื่อนเปลี่ยนตำแหน่ง น้ำมันในท่อทางที่มีความดันสูงจะถูกระบายกลับถังพักโดยผ่านทางวาล์ว (24) ได้ เพื่อเป็นการลดความดันลงหลังจากอัดชิ้นงานเรียบร้อยแล้ว เมื่อป้อนไฟเข้าโซลีนอยด์ (2) ของวาล์ว (22) เพื่อต้องการให้กระบอกสูบถอยกลับตำแหน่งเดิม การเลื่อนเปลี่ยนตำแหน่งของวาล์วจะไม่ทำให้เกิดเสียงดังในท่อทางและสามารถเคลื่อนที่กลับได้อย่างราบเรียบ ในขณะป้อนไฟเข้าโซลีนอยด์ (2) จะมีไฟป้อนเข้าโซลีนอยด์ (4) ของวาล์ว (21) ด้วย ทำให้ช่องปล่อยระบายของวาล์วปลดความดันหลัก (13) ถูกควบคุมแบบรีโมทคอนโทรลด้วย วาล์วปลดความดันแบบไดเรกแอกติ้ง (19) เพื่อใช้จำกัดความดันสูงสุดตอนกระบอกเลื่อนกลับสุดให้วาล์วปลด ความดันหลัก (13) เปิดระบายน้ำมันจากปั๊มเล็ก (4) ให้ไหลกลับถังพักได้ ตามความดันที่ปรับตั้งไว้ที่วาล์วปลดความดัน (19) ซึ่งปรับตั้งไว้มากกว่าที่ต้องการใช้ขณะกระบอกถอยกลับ ส่วนปั๊มใหญ่ (5) จะไหลกลับถังพักได้โดยผ่านทางวาล์วลดภาระ (14)

วงจรเครื่องอัดไฮดรอลิกส์ชนิดเลื่อนอัดเร็วขนาด 180 ตัน

วงจรแสดงการทำงานของเครื่องอัดไฮดรอลิกส์ขนาด 180 ตัน ดังแสดงในภาพที่ 8.16 จะสามารถเลื่อนอัดแม่พิมพ์ตัวบนด้วยความเร็ว 130 มิลลิเมตรต่อวินาที จากนั้นจะเลื่อนอัดแม่พิมพ์ตัวล่างต่อไปด้วยความเร็วประมาณ 5.5 มิลลิเมตรต่อวินาที ส่วนตอนเลื่อนถอยกลับก็สามารถถอยกลับได้อย่างรวดเร็วด้วยความเร็วประมาณ 130 มิลลิเมตรต่อวินาที ที่ทำงานเช่นนี้ได้เพราะ

ตอนเลื่อนออกใช้วงจรเพิ่มความเร็ว (regenerative circuit) มาช่วยเพิ่มอัตราการไหล ส่วนตอนเลื่อนกลับใช้ไพลอตเช็ควาล์วช่วยระบายน้ำมันจำนวนมากให้ไหลกลับทางวาล์วควบคุมทิศทาง มีรายละเอียดอุปกรณ์ในวงจรดังภาพที่ 8.16

1. รายละเอียดของอุปกรณ์ในวงจร จากภาพที่ 8.16 มีดังนี้

(1) ถังพักน้ำมันขนาด 1500 ลิตร

(2) สเตรนเนอร์ที่ท่อดูดของปั๊มทนความดันสูง (4) (ปั๊มตัวเล็ก)

(3) สเตรนเนอร์สำหรับท่อดูดคู่ของปั๊มทนความดันต่ำ (5) (ปั๊มตัวใหญ่)

(4) ปั๊มไฮดรอลิกส์ส่งอัตราการไหลคงที่ ชนิดใช้งานที่ความดันสูง และจ่ายอัตราการไหลต่ำในวงจรนี้มีขนาด 30 ลิตรต่อนาที ใช้ความดันสูงสุดได้ 210 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

(5) ปั๊มไฮดรอลิกส์ส่งอัตราการไหลคงที่ชนิดใช้งานที่ความดันต่ำ และจ่ายอัตราการไหลมากในวงจรนี้มีขนาด 330 ลิตรต่อนาที ใช้ความดันสูงสุดได้ 60 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

(6), (7) คัปปลิ้งที่ใช้ต่อระหว่างเพลาขับของปั๊มกับมอเตอร์ไฟฟ้า

(8) มอเตอร์ไฟฟ้า ขนาด 22 kw-6p

(9) วาล์วปลดความดันแบบไพลอต ขนาด 3/4 นิ้ว ปรับตั้งความดันไว้ที่ 210 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

(10) อันโหลดดิ้งวาล์ว ขนาด 3/4 นิ้ว ปรับตั้งความดันไว้ที่ 30 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

(11) วาล์วควบคุมทิศทางแบบ 3 ทิศทาง 2 ตำแหน่ง บังคับโดยโซลีนอยด์เลื่อนกลับด้วยสปริงขนาด 1/4 นิ้ว ใช้ควบคุมท่อปล่อยระบายของวาล์วปลดความดันแบบไพลอต (โซลีนอยด์ (3)) และอันโหลดดิ้งวาล์ว (โซลีนอยด์ (4)) เพื่อผลในการควบคุมการทำงานแบบรีโมทคอนโทรล

(12) วาล์วปลดความดันแบบไดเรกแอกติ้ง ขนาด 1/4 นิ้ว ปรับตั้งความดันไว้ที่ 40 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร ใช้ควบคุมแบบรีโมทให้วาล์วปลดความดันหลักของวงจรเปิดที่ความดัน 40 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร ได้เพื่อเป็นการประหยัดพลังงานตอนกระบอกสูบถอยกลับสุด

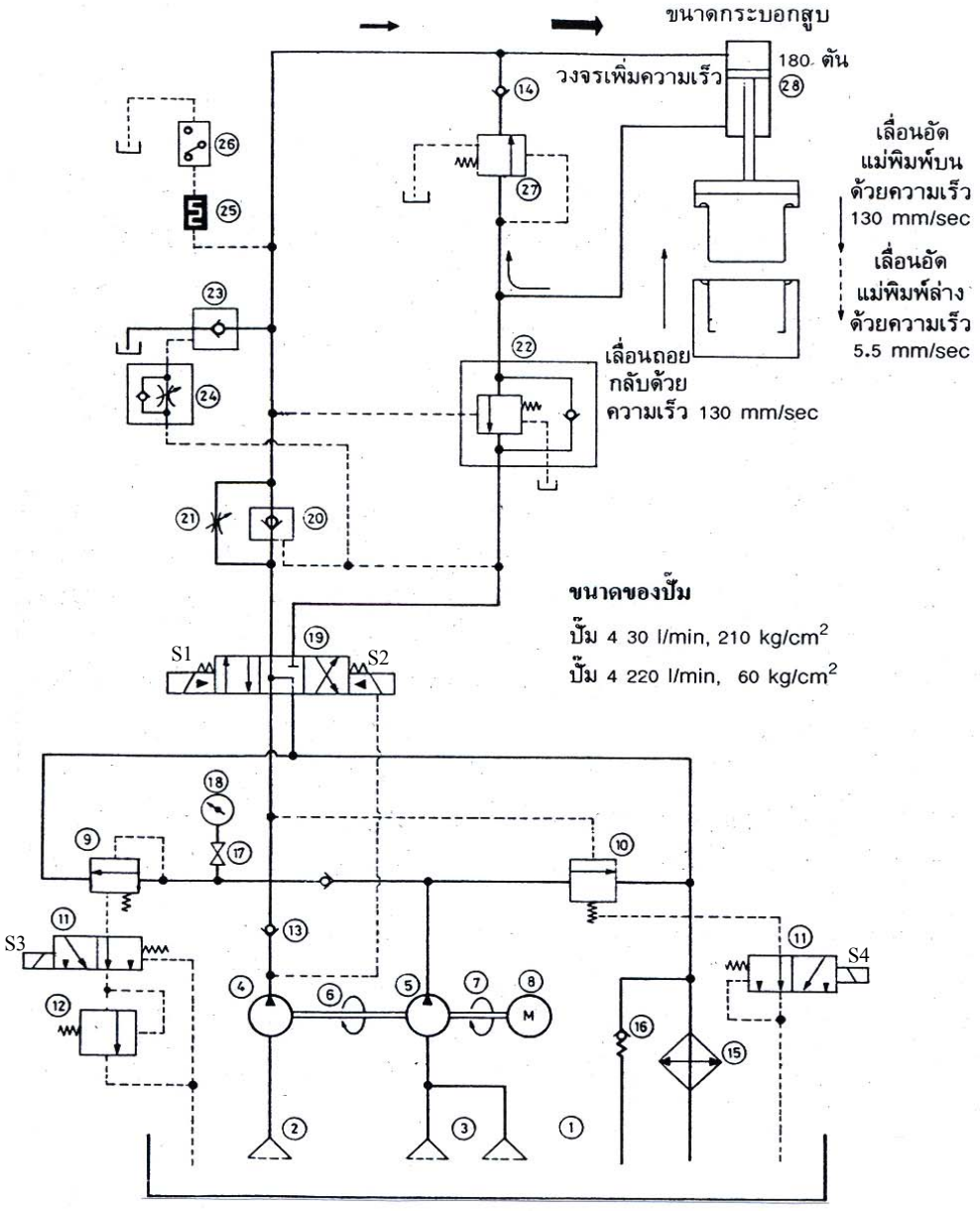

ภาพที่ 8.16 วงจรเครื่องอัดไฮดรอลิกส์ชนิดเลื่อนอัดเร็ว

ที่มา (ขวัญชัย สินทิพย์ และปานเพชร ชินินทร, 2539, หน้า 508)

(13) วาล์วกันกลับใช้น้ำมันที่ความดันสูงไหลย้อนกลับมาที่ตัวปั๊ม

(14) วาล์วกันกลับใช้กันน้ำมันที่ความดันสูงไหลย้อนกลับมาที่ตัววาล์วจัดลำดับ (23)

(15) ถังถ่ายเทความร้อน ขนาด 10,000 kcal/hr

(16) วาล์วกันกลับใช้บายพาสน้ำมันให้ไหลกลับถังพักได้ ในกรณีที่ถังถ่ายเทความร้อนเกิดการอุดตัน

(17) วาล์วปิด - เปิด

(19) วาล์วควบคุมทิศทางแบบ 4 ทิศทาง 3 ตำแหน่ง ควบคุมด้วยโซลีนอยด์และทำงานด้วยความดันไพลอตกลับตำแหน่งกลางด้วยสปริง ขนาด 2 นิ้ว ใช้ควบคุมการเลื่อนเข้า-ออกของกระบอกสูบอัดชิ้นงาน

(20) ไพลอตเช็ควาล์ว ขนาด 2 นิ้ว ใช้กันน้ำมันที่ความดันสูงให้ค่อย ๆ ไหลกลับทางวาล์วหรี่น้ำมัน (21) เพื่อลดแรงอัดตอนอัดชิ้นงานเรียบร้อยแล้ว

(21) วาล์วหรี่น้ำมันขนาด 3/8 นิ้ว ใช้ควบคุมน้ำมันที่ระบายกลับถังพักเมื่อวาล์วควบคุมทิศทาง (19) อยู่ตำแหน่งกลาง ขณะอัดชิ้นงานเรียบร้อยแล้ว ช่วยลดเสียงดังในท่อเมื่อวาล์วเลื่อนเปลี่ยนตำแหน่ง

(22) วาล์วจัดลำดับชนิดมีวาล์วกันกลับอยู่ภายใน ทำงานด้วยความดันไพลอตจากภายนอก ขนาด 2 นิ้ว ใช้ควบคุมน้ำมันที่ปลายกระบอกด้านก้านสูบให้ไหลกลับถังพักได้ตอนเลื่อนอัดแม่พิมพ์ตัวล่าง

(23) ไพลอตเช็ควาล์ว ขนาด 2 นิ้ว ใช้ระบายน้ำมันจำนวนมากตอนกระบอกสูบเลื่อนถอยกลับ

(24) วาล์วปรับอัตราการไหลใช้ควบคุมความดันไพลอตที่ใช้เปิดไพลอตเช็ควาล์ว (23)

(25) ตัวกันน้ำมันกระแทกที่สวิตซ์ความดัน

(26) สวิตซ์ความดัน ปรับตั้งให้ทำงานที่ความดัน 200 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

(27) วาล์วจัดลำดับทำงานด้วยความดันไพลอตจากภายใน ขนาด 2 นิ้ว ใช้เพิ่มอัตราการไหลให้กระบอกสูบขณะเคลื่อนที่เร็วทำให้เป็นวงจรเพิ่มความเร็ว ปรับตั้งความดันไว้ที่ 30 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร

(28) กระบอกสูบอัดชิ้นงาน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 340 × 240 มิลลิเมตร ทำจากเหล็กที่ทนต่อความเค้นแรงดึงได้ 310 นิวตันต่อตารางมิลลิเมตร

2. การทำงานของวงจร เมื่อกดสตาร์ทให้ปั๊มความดันสูง (4) และความดันต่ำ (5) กระบอกสูบเลื่อนออกทำงาน จะมีไฟป้อนเข้าโซลีนอยด์ (1) ของวาล์ว (19) โซลีนอยด์ (3) และ (4) ของวาล์ว (11) วาล์ว (11) จะเลื่อนปิดกั้นช่องระบายของวาล์ว (9) และ (10) วาล์ว (19) เลื่อนเปลี่ยนตำแหน่งให้น้ำมันจากปั๊มทั้ง 2 ตัว (4) และ (5) ถูกส่งเข้ากระบอกสูบ น้ำมันที่ไหลออกจากกระบอกสูบไม่สามารถไหลกลับถังพักได้ จนมีความดันถึง 30 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร วาล์ว (27) จะเปิดให้น้ำมันที่ปลายกระบอกสูบด้านก้านสูบไหลไปเสริมกับอัตราการไหลจากปั๊มทั้ง 2 ตัว (4) และ (5) ทำให้เป็นวงจรเพิ่มความเร็ว กระบอกสูบก็จะสามารถเลื่อนออกได้ด้วยความเร็วประมาณ 130 มิลลิเมตรต่อวินาที เมื่อเลื่อนอัดแม่พิมพ์ตัวบนแล้ว ความดัน

ที่ทางท่อเข้ากระบอกสูบจะมีค่าสูงขึ้นจนถึงค่า 70 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร วาล์วจัดลำดับ (22) ก็จะถูกบังคับให้เปิดยอมให้น้ำมันที่ปลายกระบอกด้านก้านสูบไหลกลับถังพักได้และอันโหลดดิ้งวาล์ว (10) จะถูกบังคับให้เปิดยอมให้น้ำมันจากปั๊มตัวใหญ่ (4) ไหลกลับถังพักได้ เหลือแต่ปั๊มตัวเล็ก (5) ส่งอัตราการไหล 30 ลิตรต่อนาทีให้กระบอกสูบก็จะเลื่อนอัดแม่พิมพ์ตัวล่างด้วยความเร็วต่ำประมาณ 5.5 มิลลิเมตรต่อวินาที เมื่ออัดแม่พิมพ์ตัวล่างเรียบร้อยแล้ว ในขณะนี้ความดันในระบบจะสูงถึง 200 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร สวิตซ์ความดันก็จะทำงานและตัดสัญญาณไฟที่ป้อนเข้าโซลีนอยด์ (1) ของวาล์ว (19) และโซลีนอยด์ (3) ของวาล์ว (11) วาล์ว (19) จะเลื่อนกลับตำแหน่งกลาง ความดันในระบบก็จะค่อย ๆ ลดลงโดยควบคุมน้ำมันที่ระบายกลับถังพักด้วยวาล์ว (21) และขณะนี้วาล์ว (9) สามารถเปิดได้ด้วยความดันเพียง 40 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร ถึงแม้ปรับตั้งไว้ที่ 210 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตรเพราะถูกควบคุมแบบรีโมทที่วาล์ว (12)

ป้อนไฟเข้าโซลีนอยด์ (2) ของวาล์ว (19) วาล์ว (19) จะเลื่อนเปลี่ยนตำแหน่งได้โดยไม่ทำให้เกิดเสียงดังในท่อทางน้ำมันจากปั๊มทั้ง 2 ตัวจะถูกส่งเข้ากระบอกสูบทางด้านปลายก้านสูบได้โดยผ่านวาล์วกันกลับของวาล์ว (22) ได้อย่างอิสระ และที่ท่อทางนี้จะมีท่อความดันไพลอตของวาล์กันกลับ (20) ต่ออยู่ด้วยจึงมีความดันไพลอตไปดันให้ไพลอตเช็ควาล์วเปิดยอมให้น้ำมันไหลกลับลงถังพักได้ กระบอกสูบก็จึงสามารถถอยกลับได้อย่างรวดเร็ว ด้วยความเร็วประมาณ 130 มิลลิเมตรต่อวินาทีเมื่อถอยกลับสุดระยะชัก และยังมีไฟป้อนโซลีนอยด์ (2) อยู่ความดันจะสูงขึ้นและถูกจำกัดไว้ที่ 40 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตร เพื่อประหยัดพลังงาน น้ำมันจากปั๊มเล็ก (5) จะไหลกลับถังทางวาล์วปลดความดันหลัก (9) ที่ความดัน 40 กิโลกรัมต่อตารางเซนติเมตรได้ ส่วนน้ำมันจากปั๊มใหญ่ (4) ก็จะไหลกลับถังพักน้ำมันไฮดรอลิกส์

สรุป

วาล์วควบคุมความดันเป็นวาล์วที่มีชิ้นส่วนที่เคลื่อนที่ จึงทำหน้าที่จำกัดความดันใช้งานตามค่าที่กำหนดไว้และตั้งค่าความดันสูงสุดในระบบที่ต้องการเพื่อเป็นการป้องกันความดันที่มี ค่าสูง ซึ่งจะก่อความเสียหาย โดยหลักการทำงานแล้ว เมื่อในระบบมีความดันสูงกว่าที่กำหนดตั้งไว้วาล์วควบคุมความดันก็จะทำงานส่วนวาล์วควบคุมอัตราการไหลของน้ำมันไฮดรอลิกส์นั้นจะเป็นตัวลดจำนวนน้ำมันที่เข้าไปยังกระบอกสูบหรือมอเตอร์ไฮดรอลิกส์ซึ่งทำให้ความเร็วของลูกสูบหรือมอเตอร์ไฮดรอลิกส์ลดลง มีผลทำให้ความเร็วของก้านสูบเร็วหรือช้าได้ตามเวลาที่ผู้ควบคุมต้องการ

แบบฝึกหัด

1. จงอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างวาล์วควบคุมความดันและวาล์วควบคุมอัตราการไหลของน้ำมันไฮดรอลิกส์มาให้เข้าใจ
2. รีลีฟวาล์วมีหน้าที่หลักคืออะไร
3. การติดตั้งวาล์วควบคุมอัตราการไหลของน้ำมันไฮดรอลิกส์จะมีผลอย่างไรกับวงจร
4. การควบคุมปริมาณน้ำมันไฮดรอลิกส์ก่อนเข้ากระบอกสูบมีความเหมาะสมและเป็นผลดีกับวงจรอย่างไร
5. การควบคุมโดยการระบายน้ำมันไฮดรอลิกส์ออกจากวงจรมีการทำงานอย่างไร และลักษณะเด่นเป็นอย่างไร
6. จงอธิบายการควบคุมปริมาณน้ำมันที่ออกจากกระบอกสูบมาให้เข้าใจ
7. จงอธิบายการทำงานของวงจรลดความดัน
8. จงบอกหลักการทั่ว ๆ ไปของวาล์วควบคุมความดัน
9. อุปกรณ์มีหน้าที่ควบคุมปริมาณการไหลของน้ำมันไฮดรอลิกส์มีกี่ชนิด อะไรบ้าง
10. จากภาพประกอบเป็นวงจรควบคุมความเร็วมอเตอร์ไฮดรอลิกส์ชนิดหมุนได้สองทาง ให้ปฏิบัติดังนี้
    10.1 บอกอุปกรณ์ตามหมายเลขที่กำหนดให้ถูกต้อง
    10.2 อธิบายหลักการทำงานของวงจรมาให้เข้าใจ

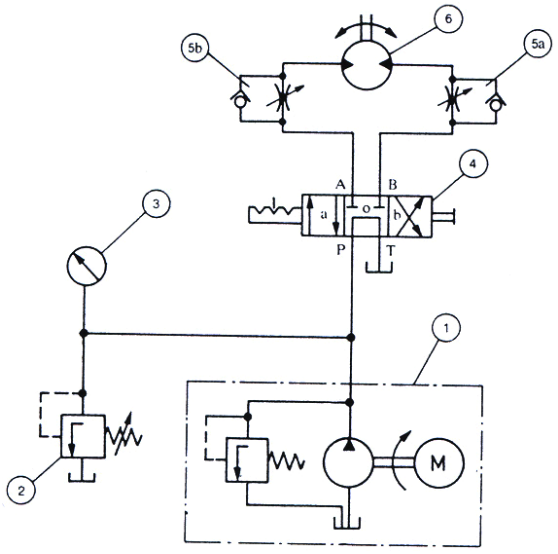

ภาพวงจรควบคุมความเร็วมอเตอร์ไฮดรอลิกส์

เอกสารอ้างอิง

ขวัญชัย สินทิพย์สมบูรณ์, และปานเพชร ชินินทร. (2539). **ไฮดรอลิกส์อุตสาหกรรม.** กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

ณรงค์ ตันชีวะวงศ์. (2540). **ระบบไฮดรอลิกส์.** กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

_____. (2544). **ไฮดรอลิกส์อุตสาหกรรม.** กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

_____. (2547). **รวมวงจรนิวแมติกส์และไฮดรอลิกส์.** กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

มนตรี โชติวรวิทย์, และชนินทร์ นุ่มศิริ. (2545). **หลักการทำงานและเทคนิคการประยุกต์ใช้งานไฮดรอลิกส์.** กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคนิคปทุมวัน.

Gofz, W. (1984). **Hydraulics:theory and applications from bosch.** Stuttgart, Germany: Robert Bosch Comblt.